

NOTAT



15. december 2017

J.nr. 2017-6354

CAL
Cecilie Kisling

Resumé og kommentarer til høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af barselsloven – indførelse af sorgorlov

1. Indledning

Høringsnotatet angår lovforslag om fraværsret til fædre og medmødre, hvis barn er dødfødt, dør eller bortadopteret inden den 32. uge efter fødslen samt fraværsret til begge adoptanter, hvis barnet dør inden 32. uge efter modtagelsen af barnet.

Lovforslaget blev sendt i ekstern høring den 11. december 2017 med frist den 15. december 2017.

Lovforslaget har været til høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:
Advokatrådet, Adoption og Samfund, Akademikernes Centralorganisation (AC), Ankestyrelsen, Arbejdsløshedskassen ASE, Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Business Danmark, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Danske A-kasser, Datatilsynet, Det Faglige Hus, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Artistforbund, Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Dansk Journalistforbund (DJ), Dansk Kvindesamfund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), Frie Funktionærer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere (GLS-A), Ingeniørforeningen (IDA), Institut for Menneskerettigheder (IMR), Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), KL, Kristelig Arbejdsgiverforening (KA), Kristelig Fagbevægelse (KRIFA), Kvinderådet, KVINFO, Landsforeningen Spædbarnsdød, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lederne, Producentforeningen, SMVDanmark (tidligere: Håndværksrådet) og Sundhedskartellet.

Følgende har afgivet høringssvar:

Ankestyrelsen, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Datatilsynet, Forhandlingsfællesskabet, FTF, Institut for Menneskerettigheder (IMR), Kvinderådet og Landsorganisationen i Danmark (LO).

Der er derudover modtaget høringssvar fra:

Foreningen Far.

De modtagne høringssvar vedlægges.

Nedenfor gennemgås de indkomne høringssvar så vidt muligt opdelt efter den struktur, der er i lovforslagets almindelige bemærkninger. Under hvert emneområde

de angives de enkelte organisationers hovedsynspunkter samt Beskæftigelsesministeriets kommentarer hertil.

Såfremt de indkomne høringssvar har givet anledning til ændringer i lovforslaget, er det anført under bemærkninger til lovforslagets enkelte elementer.

2. Generelle bemærkninger

CFU har ingen bemærkninger til lovforslaget.

DA finder generelt, at der ikke er behov for yderligere orlovsrettigheder på det danske arbejdsmarked, idet der allerede er rigelige muligheder for at tage orlov efter eksisterende frihedsrettigheder. Imidlertid er der her tale om en helt ekstraordinær og for forældrene ulykkelig situation, hvor der er saglige grunde for at ligestille fædre og medmødre med de rettigheder, som mødre allerede har.

Datatilsynet har ikke nogen bemærkninger til lovforslagets indhold men forudsætter, at enhver behandling af personoplysninger i forbindelse med de i lovforslaget beskrevne aktiviteter skal ske under behørig iagttagelse af den til enhver tid gældende lovgivning om behandling af personoplysninger. Datatilsynet forudsætter, at tilsynet bliver hørt over eventuelle bekendtgørelser, der skal udstedes i medfør af loven, i det omfang disse har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Foreningen Far bemærker, at de ikke fremgår af høringslisten, og at de fremover ønsker at blive hørt over Beskæftigelsesministeriets lovforslag på barselsområdet.

Foreningen Far spørger desuden til de samfundsmæssige effekter af lovforslaget.

Foreningen Far bemærker endelig, at de finder, at der er et grundlæggende problem med diskrimination generelt i familielovgivningen.

Forhandlingsfællesskabet bemærker, at de har forståelse for, at Beskæftigelsesministeriet ønsker at følge hurtigt op på finanslovsaftalen. De finder det imidlertid principielt uheldigt, at der alene gives en høringsfrist på 4 dage. Forhandlingsfællesskabet vil dog gerne kvittere for lovforslaget, som de finder særdeles positivt.

FTF finder at udkastet til lovforslag er sympatisk, fordi det ligestiller alle kategorier af forældre i tilfælde af barns død eller bortadoption inden den 32. uge efter fødslen og fraværsret til begge adoptanter, hvis barnet dør 32 uger efter modtagelsen af barnet.

FTF bemærker desuden, at det bør fremgå af bemærkningerne til lovforslaget, at forældregrupper, arbejdsgivere og a-kasser skal gives den fornødne information om ordningerne, herunder varslingspligten over for arbejdsgiverne for alle forældregrupper.

IMR finder det meget positivt, at det med lovforslaget foreslås, at forældres ret til fravær i forbindelse med dødfødsel, et barns død eller bortadoption ligestilles, så begge forældre får ret til fravær i 14 uger, hvis barnet er dødfødt, dør eller bort-

adopteret inden den 32. uge efter fødslen, eller hvis det adopterede barn dør inden 32. uge efter modtagelsen. Instituttet bemærker desuden, at lovgiver med lovforslaget udtrykker anerkendelse af, at forældre, herunder også adoptivforældre, der mister et barn, rammes lige hårdt af sorgen, og at det bør afspejles i barselslovens regler.

Kvinderådet og LO støtter lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriet har noteret sig de generelle bemærkninger til lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriet beklager den korte høringsfrist, som skyldes et ønske om, at de nye regler kan træde i kraft hurtigst muligt.

Beskæftigelsesministeriet kan bekræfte, at Datatilsynet vil blive hørt i forbindelse med udarbejdelsen af eventuelle bekendtgørelser, der udstedes i medfør af loven, i det omfang disse har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Beskæftigelsesministeriet bemærker, at Foreningen Far fremover vil blive hørt over lovforslag på barselsområdet. For så vidt angår de skønnede økonomiske konsekvenser af lovforslaget, henvises til lovforslagets økonomiske bemærkninger.

I forhold til information om ordningen bemærker Beskæftigelsesministeriet, at de nye regler om varslingspligt vil blive adresseret i barselsvejledningen, som vil blive revideret på baggrund af ændringen i retten til fravær, når forældre mister et barn inden den 32. uge efter fødslen eller modtagelsen af barnet.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3. Bemærkninger til lovforslaget

3.1. Lovforslagets målgruppe

Ankestyrelsen spørger til målgruppen for lovforslaget, herunder om den situation, hvor et barn har to fædre, og de fx har fået barn sammen ved brug af en rugemor.

Foreningen Far bemærker, at børnelovens bestemmelser om at barnets forældre er biologisk mor, ægtemanden eller med mor som udgangspunkt gør det uklart, hvilket far der er tale om og effekten af lovforslaget. Der er derudover ingen sikkerhed for at far og mor har boet sammen samt effekten for forældre der bor sammen og ikke bor sammen. Hvad dækker begrebet far over og hvilken familieform er der tale om, ligesom medfar ikke er medtaget? Hvad med medfar og flere forældre. Der er forældre som i dag føler sig som medfædre eller to mænd der i udlandet har fået barn med en rugemor i praksis. De vil stå uden for loven pga. diskrimination af mænd og kvinder i Danmark.

Foreningen Far spørger til definitionen af ”far” og bemærker, at hvis der er tale om samme definition, som efter forældreansvarslovens kapitel 2 vil mænd, som hverken var gifte eller samlevende med barnets mor omkring undfangelsestidspunktet, risikere ikke at blive omfattet af reglerne og dermed ikke have ret til sorgorlov.

Foreningen Far spørger desuden, om en mand har ret til at få gennemført en DNA-test for at kunne fastslå faderskab til barnet.

IMR finder det positivt, at der med lovforslaget er taget højde for, at retten til sorgorlov også skal gælde medmødre, dvs. en kvinde i et lesbisk forhold, der er juridisk, men ikke biologisk, forælder til barnet. Det er imidlertid IMR's vurdering, at det også havde været hensigtsmæssigt at se nærmere på problemstillingen om sorgorlov i forhold til andre former for familier (fx såkaldte regnbuefamilier). Instituttet anbefaler på den baggrund, at det undersøges, om retten til sorgorlov også bør omfatte borgere, der lever under andre familieformer, for eksempel hvor det ikke er defineret, hvem der udfylder rollen som henholdsvis mor og far.

LO spørger til de situationer, hvor fader- eller medmoderskabet ikke er anerkendt inden barnets fødsel, og barnet dør, inden at fader-/medmoderskabet er blevet behandlet/registreret hos statsforvaltningen.

Beskæftigelsesministeriet bemærker, at barselslovens bestemmelser giver rettigheder til de to personer, som er registreret som forældre til et barn. Dette gælder alle barselslovens regler om ret til fravær. Lovforslaget giver ikke anledning til at ændre ved dette grundlæggende princip, som også findes i børneloven, der henhører under Børne- og Socialministeriet.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2. Fraværsret for forældre i forbindelse med et barns død eller bortadoption
Ankestyrelsen har en række specifikke bemærkninger til fortolkningen af lovforslagets bestemmelser om adoptivforældres ret til fravær, hvis de mister et barn inden den 32. uge efter modtagelsen.

Foreningen Far bemærker, at der må gælde samme ret til orlov for begge forældre.

Foreningen Far bemærker desuden, at en far i dag har mulighed for i nogle overenskomster at få fri med henvisning til nær families alvorlige sygdom. Det bør indskrives i loven, at faderen eller medmoderen har ret til fravær i 3 uger efter barnets fødsel eller fødsel ved kejsersnit. Dette foreslås af hensyn til det præmature barns trivsel, sundhed og udvikling. Faderen eller medmoderen kan lige så godt som moderen tage sig af et præmaturnt barn, hvis moderen er ude af stand til dette på grund af egen sygdom.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget, idet samme rettigheder for begge forældre netop er intentionen med lovforslaget. For så vidt angår spørgsmålet om fædreorlovperiodens længde, bemærker Beskæftigelsesministeriet, at dette ikke er en del af den politiske aftale, som udmøntes med lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriet bemærker, at de nye regler vil blive adresseret i barselsvejledningen, som vil blive revideret på baggrund af ændringen i retten til fravær, når forældre mister et barn inden den 32. uge efter fødslen eller modtagelsen af

barnet. Det vil herunder også blive adresseret, hvordan adoptivforældres ret til fravær skal fortolkes. Beskæftigelsesministeriet vil i forbindelse med revideringen af vejledningen indgå i en dialog med Ankestyrelsen.

3.3. Lønmodtageres pligt til at underrette arbejdsgiveren om udnyttelse af retten til fravær (varsling)

DA støtter, at der med forslaget bliver fastsat en varslingsbestemmelse, således at en arbejdsgiver i forbindelse med sorgorlov underrettes uden ugrundet ophold, som vil give arbejdsgiveren mulighed for at planlægge arbejdet og tage højde for medarbejderens fravær.

Forhandlingsfællesskabet mener, at det er uhensigtsmæssigt at fastsætte en varslingsfrist i forbindelse med, at man mister et barn, og opfordrer til, at denne bestemmelse undlades eller eventuelt blødes op.

Forhandlingsfællesskabet bemærker, at de ikke er bekendt med Beskæftigelsesministeriets vurdering af praksis om, at lønmodtagere allerede i dag underretter arbejdsgiver om, at man har mistet et barn og stiller sig tvivlende overfor denne vurdering.

Kvinderådet gør opmærksom på, at dødsfald hos spædbørn kan ske meget hurtigt og stiller sig derfor skeptiske overfor, om det mest hensigtsmæssige er at bruge de almindelige varslingsregler af orlov, når det gælder varsling af sorgorlov.

LO bemærker, at spædbørns dødsfald og dødfødsler typisk sker meget hurtigt. Det samme gælder derfor naturligvis behovet for sorgorlov. Hertil kommer, at sorgen har en sygdomskaraktér, hvorfor det kan være svært at forudse, om den vil vare 2, 4 eller 14 uger. LO mener derfor, at det ikke er hensigtsmæssigt at anvende de almindelige regler for varsling af orlov i forbindelse med sorgorlov.

Beskæftigelsesministeriet har noteret sig bemærkningerne og bemærker i den anledning, at i forhold til den nye varslingsregel er der taget udgangspunkt i den gældende varslingspligt efter barselslovens § 15, stk. 6, hvorefter en lønmodtager, der udnytter sin ret til fravær, fordi barnet er indlagt på sygehus inden for de første 46 uger efter fødslen eller modtagelsen i hjemmet, jf. barselslovens § 14, uden ugrundet ophold skal underrette sin arbejdsgiver om indlæggelsen.

Baggrunden herfor er et hensyn til arbejdsgivers mulighed for at planlægge arbejdet i forbindelse med lønmodtagerens fravær. Ved varslingen er der ikke noget krav om, at lønmodtageren på forhånd angiver længden af den forventede fraværperiode, som dog ikke kan være længere end 14 uger.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.4. Lediges anmeldelse af fravær til arbejdsløshedskassen

Ankestyrelsen foreslår, at der i forslaget til ændring af barselslovens § 30, stk. 4, henvises til lovens § 13, hvis den foreslåede anmeldelsesregel på 8 uger fra første fraværsk dag kun skal gælde i forbindelse med fravær efter § 13.

Ankestyrelsen finder det hensigtsmæssigt, at der direkte i loven indsættes en ny frist i forbindelse med fravær, der påbegyndes på et senere tidspunkt (indsat: end 8 uger efter barnets fødsel eller modtagelse i hjemmet).

Ankestyrelsen spørger, om en mor, der er påbegyndt orlov efter barselslovens § 7, skal indgive ny ansøgning om orlov efter lovens § 13, hvis barnet dør, mens moren er på orlov efter § 7, eller om hun automatisk overgår til orlov efter § 13.

Beskæftigelsesministeriet bemærker, at der ved forslaget til ændring af barselslovens § 30, stk. 4, indføres en ny anmeldelsesregel for ledige, der påbegynder en fraværperiode på et senere tidspunkt end 8 uger efter fødslen eller barnets modtagelse. Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 6, at ledige får en frist på 8 uger efter første fraværsdag til at anmelde fraværet til arbejdsløsheds-kassen.

Anmeldelsesreglen skal gælde generelt og ikke kun i forbindelse med fravær efter barselslovens § 13.

Beskæftigelsesministeriet bemærker endvidere, at en mor, der er påbegyndt orlov efter barselslovens § 7, ikke skal indgive en ny ansøgning om barselsdagpenge, hvis barnet dør under den igangværende orlov. Moren skal underrette Udbetaling Danmark om den ændrede situation.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.